

Gamla Waggeryd - Hus som uppfördes för 100 år sedan - Del 2

I del 1, som publicerades förra helgen, berättade jag om sju av de tretton hus som byggdes för precis hundra år sedan, alltså 1922. Här presenteras ytterligare sex hus, de är tidigare omskrivna i böckerna Från Waggeryd till Vaggeryd, men några uppgifter är tillagda.

Utsikten 5, 6

Huset med kvartersnamnet Utsikten 5,6 fick senare adressen Storgatan 9. Idag ligger förskolan Nyckelpigan här. Foto från 1930-talet, lämnat av Harriet Lönn.

Huset på Storgatan 9 byggdes 1922 av före virkeshandlaren Per Johan Petersson, född 1869 i Svenarum. Han gifte sig 1923 med Emma Kristina, född Johansson 1870 i Malmbäck. I familjen fanns också Per Johans söner från första äktenskapet: Gösta Hubert, Peter Tor och Karl Vallentin. De var födda 1910, 1912 och 1916. Vallentin Petersson bodde senare i Plätt, "Valle i Plätt".

Hyresgäster 1923-1924 var snickaren Valdemar Åkerblad, hans hustru Ester Linnéa och barnen Rune och Evy. De efterträddes 1924-1926 av Karin och Gunnar Söderlund. Gunnar står som reparatör. Från 1926 hyrde byggnadssnickaren Elias Andersson och hans hustru Gertrud. Deras son Ingvar föddes 1926. Även sonen Sven, dvs. "Gliet", föddes medan familjen bodde i detta hus. "Gliet" födelsedatum var 26 september 1930.

Karlsborg 4

Karlsborg 4, nuvarande Karlavägen 13, på ett foto från 1930, lämnat av Ingrid Hylén.

De som troligen byggde huset 1922 och sedan bodde där i tre år var Olga Maria Lindvall, född Alm 1882 i Asker församling, Örebro län, och Karl Vilhelm Lindvall, född 1881 i Bromma. Paret hade tre pojkar, Karl Nils Eugen, Bror Roland och Åke Alexander. De var födda 1903, 1906 och 1913.

Familjen Lindvall kom till Vaggeryd i början av 1922 för att Karl Vilhelm skulle arbeta som verkmästare på den kabelfabrik som fanns då. Tomten med arean 1003 m² köpte han av Johan Andersson, Lyckorna, för 900 kr, vilket år 2022 motsvarar cirka 26 000 kr. Huset ägdes från början av David Larsson, son till kabelfabrikens grundare, Svante Larsson. Det är därför inte omöjligt att fabriken lät bygga huset år sin förste verkmästare.

Hyresgäster hos Lindvall 1924-1925 var Svea och Axel Johansson med sonen Börje, senare kallad "Börje i Bäck". Även chauffören Fritz Anders Augustinus Svensson och hans hustru Ruth Signe Helena och deras två barn Anna Lisa och Carl Gustaf hyrde där samma tid.

Huset Karlsborg 4 övertogs 1925 av Theresia, kallad "Thea", och August Emil Gustavsson. De hade två barn, sonen Rune och fosterdottern Lilly. A. E. Gustafsson, född i Gränna 1875, kallades "Piedestalar'n", eftersom han hade en piedestalfabrik utmed Götaforsvägen. Som synes hade han också en speceriaffär i sitt bostadshus. August Emil var också mycket aktiv i Missionskyrkan, där han bland annat var söndagsskolföreståndare.

Familjen Gustafsson hade som hyresgäst från 1926 snickeriarbetaren Birger Svensson. Han var släkt med familjen Gustafsson och arbetade på piedestalfabriken. Birger bytte senare efternamn till Svendenius.

Lyckeborg

Lyckeborg, nuvarande adress Karlavägen 19. Foto Evert Melin 2014.

Lyckeborg byggdes 1922 av Signe, född Persson i Brandstorp, Byarum 1894, och snickaren Gideon "Nässjö" Karlsson, född i Skärstad 1890. I familjen fanns också barnen Brita, Erik och Åke, födda 1915, 1918 och 1922.

Hyresgäster från 1928 var fabriksarbetaren Gustaf Persson med hustru Signe och sonen Nils. Gustaf var bror till Signe Karlsson.

Gideon Karlsson byggde först ett hus bestående av en mindre lägenhet och vedbod. År 1927 uppfördes en större byggnad, som byggdes om 1950. Gideon var under en tid lokalskribent för Smålands Folkblad.

Gudhem

Gudhem, nuvarande adress Ringvägen 2. K. G. Claesson hade i många år speceriaffär i huset. Foto från 1920-talet.

Gudhem byggdes 1922 av det nygifta paret Anna och Karl Gottfrid Claesson. Karl Gottfrid var född 1891 i Grälebo, Byarums församling medan Anna var född Larsson 1891 i Tirups församling, Malmöhus län. Köpebrevet skrevs inte förrän 1926 eftersom tomtindelningen för kvarteret Tranan inte var klar det år Anna och K. G. flyttade in i huset. För tomten med arean 1189 m² betalade de 1 kr per kvadratmeter, det vill säga 1189 kr, vilket år 2022 motsvarar cirka 34 000 kr. Anna och K. G. Claesson blev medlemmar i Taborförsamlingen som pingstförsamlingen hette på den tiden, och valde att kalla sitt hus för Gudhem.

I familjen Claesson föddes sonen Gideon 1923, tvillingarna Josef och David 1924, dottern Elisabeth 1925, sonen Natanael 1927, sonen Samuel 1929 och dottern Rodhe 1931.

Hyresgäster i Gudhem 1923-1935 var snickaren Karl Lundgren, hans hustru Elin och deras barn Sonja Linnéa, Hjördis Ingegärd och Sven.

Nygård 4, Ådala 4, "Röda Lyktan"

"Röda Lyktan", Götaforsvägen 12. Huset byggdes 1922 och revs omkring 1970. Foto från 1960-talet.

Det finns många namn på ovanstående hus, men i Vaggeryd har huset gått under namnet "Röda lyktan", eftersom det fanns en röd lykta i norra delen av huset. Det har alltså inte att göra med att kommunisterna i Vaggeryd har haft sina lokaler här.

Från början hette tomten Nygård 4, vilket kräver en förklaring. Hotellägaren Carl Johan Grant köpte 1898 den byggnad som hette Nygård 1 och som han gjorde om till Hotell Grant, senare Stora Hotellet. Nygård 2, ej byggt av Grant, var den byggnad bredvid som blev Hotell Rosander. Grant gillade att bygga hus och utförde, enligt sin sonson professor Gunnar Grant i Stockholm, mycket arbete med sina egna händer.

1908-1909 köpte Grant en 6000 m² stor tomt på nuvarande Götaforsvägen 14, kallad Nygård 3, där ett hus uppfördes omkring 1910. Det huset revs för några år sedan. År 1913 utökade Grant sina ägor genom köpa ett 1425 m² stort område av Anders Kjellerstedt. Detta område hängde ihop med Nygård 3 och kallades Nygård 4. Grant betalade 475 kr enligt köpebrevet, daterat 23 januari 1913. År 2022 motsvarar det cirka 25 000 kr. Inte förrän 1922, nio år efter tomtköpet, byggde Carl Johan Grant ett hus på Nygård 4. Tomten hade då bytt kvartersnamn till Ådala 4.

I församlingsboken för 1922 står inte Grant som ägare till Ådala 4 utan det gör kandidat Erik Hansson från Stockholm. Kopplingen mellan Grant och Hansson är okänd.

Hilma och Carl Johan Grant med sonen Carl

Husbyggaren, änkemannen Carl Johan Grant, född i Gränna 1866, står som hyresgäst i Nygård 4 från 1922 till sin död 1924.

Stationskarlen Hjalmar Nyberg, hans hustru Margareta, sonen Nils och döttrarna Runa Viva Margareta och Anna Margit Siv hyrde 1922-25 och även stationskarlen Alfred Löfdahl med familj hyrde till 1923. Hustrun hette Selma Elvira Cecilia och barnen var Sven, Astrid och Anna Lisa Gunborg.

1922-23 hyrde handlanden Frans Oskar Samuel Bååth, hans hustru Svea Johanna Ingeborg och deras tre döttrar. Bååth kom från Huskvarna och hade något år ett konditori i huset. Kaféinnehavarinnan Vilhelmina Johansson bodde i huset 1924-27, liksom hennes man, fabriksarbetaren Ture Johansson.

Eftersom några ogifta kvinnor hyrde på 1920-talet kan man förmoda att de arbetade på kaféet. De var Regina Sofia Johansson 1923-24, Eva Regina Sandberg 1923-24 och Justina Emilia Svanberg, som bodde där 1923.

Stationskarlen Carl Oskar David Carlsson hyrde ett par månader 1923. Några månader samma år bodde också sömmerskan Gerda Nilsson med dottern Inga i huset. De två flyttade från Vaggeryd men återkom långt senare.

Judit Lydia och Robert Svensson från Söräng blev 1924 nya ägare till det hus, som i dagligt tal kallats "Röda Lyktan". Robert står som byggnadsarbetare och före detta järnvägsarbetare. De hade två söner, Axel och Erik, samt sex döttrar: Karin Lilly Elisabeth, Margareta Elin Maria (Greta), Maj-Britt Charlotta, Kerstin Solveig Ingegerd, Viva Judit Sylvia och Sonja Iris Linnéa.

Greta Svensson och Lizzie Nilsson (gift Abrahamsson) framför "Röda Lyktan"

Nydala 2

Nydala 2, nuvarande Linnégatan 6. Nydala 1 till höger. Foto Maja Wahlberg 1930.

Huset bredvid, Nydala 1, hade byggts 1907 av Johannes Isaksson. Denne ägde även det område där K. F. Eriksson skulle bygga. Eriksson köpte i april 1920 645 m² mark av Isaksson för 2000 kr, vilket år 2022 motsvarar cirka 39 000 kr. Samtidigt köpte han 26 m² mark av Simon Kjellerstedt och 79 m² av Albin Karlsson, som ägde grannfastigheten Vilhelmsro, nuvarande Östergatan 1.

K. F. Eriksson (1875-1963)

Nydala 2 på nuvarande Linnégatan 6, byggdes 1922 av Karl Fritiof Eriksson, född 1875 i Hjämseryd och hans hustru Agnes, född Söderström 1875 i Byarums församling. De hade barnen Göte, född 1903 och tvillingarna Karl Olle och Inga Stina, födda 1912. K. F. byggde också ett litet hus bredvid det stora. Båda husen finns kvar idag. År 1918 hade K. F. Eriksson startat Waggeryds Elektriska Byrå och fram till 1922 hade han sin verksamhet i P. A. Larssons hus.

Troligen fanns en manufakturaffär i Nydala 2 åren 1922-27. Då hyrde nämligen manufakturhandlaren Alvar Natanael Estberg, hans hustru Alice Ingeborg och barnen Anna Lisa och Per Gustaf.

K. F. Eriksson med familj flyttade 1928 då de byggt ett nytt hus på andra sidan Linnégatan. Förr handlaren Leander Legell och hans hustru Edith, folkskollärare, kom 1927 till Nydala 2 och blev nya ägare. Samma år flyttade skohandlaren Sven August Svensson in med hustrun Edit Maria Teolinda Justina. De hade två barn, Sven Göte Eugen och Alf Gustaf Sigfrid. Inte omöjligt att det var en skoaffär i huset 1927-29, medan familjen Svensson bodde där.

Två ogifta kvinnor, hushållerskan Anna Sofia Axelsson och Axelina Albertina Fag flyttade in 1928. Det gjorde också trädgårdsmästaren Seth Natanael Larsson och han hade in på 1950-talet en grönsaksaffär i det lilla huset och bodde också där.

År 1929 blev skräddaren Gunnar Härling och hans hustru Asta nya ägare till Nydala 2. De kom från Tranemo och hade sonen Allan Gunnar Vallentin (död 1938) och döttrarna Gullan och Maj-Britt. Från 1929 fanns Härlings manufakturaffär i många år i huset Nydala 2..

Bilder till bildspel

Nygård 3, med senare adress Götaforsvägen 14, byggdes av Carl Johan Grant omkring 1910. Huset revs för några år sedan. Till höger Hanna Sundkvist, gift med Gustaf Sundkvist. Hon har sonen Torsten i famnen, sonen Karl Gustaf står bredvid. Kvinnan till vänster är okänd. Foto från omkring 1916, lämnat av Erland Sundkvist, son till Torsten.

Viktoriagatan västerut. De två husen längst bort till vänster byggdes av Carl Johan Grant, troligen 1915-18. De låg på tomten Nygård 1, där även hans hotellbyggnad låg. I huset längst bort till vänster har det bland annat varit fotoateljé och bosättningsaffär. Fotot är från slutet av 1940-talet.